

ДИСКУСІЙНА РУБРИКА**УДК 331.105.64****АНДРУШКІВ Б.,^{1*} КИРИЧ Н.,² ПОГАЙДАК О.³**

^{1*} д.е.н., професор, Президент Академії соціального управління, Каф. управління інноваційною діяльністю та сферою послуг Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя; вул. Руська, 56, Тернопіль, Україна, 46000, e-mail: andrushkiv.bohdan@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-4897-5539

² д.е.н., професор, каф. менеджменту та адміністрування Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя; вул. Руська, 56, Тернопіль, Україна, 46000, e-mail: nkuruch@gmail.com, ORCID ID: 0000-0001-7728-9787

³ д.е.н., с.н.с., науково-дослідна частина Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя; вул. Руська, 56, Тернопіль, Україна, 46000, e-mail: anastasia.pogaydak@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-4070-6863

ОРГАНІЗАЦІЯ СПІВПРАЦІ ПРОФСПІЛОК З ПОЛІТИКАМИ, ЯК ВЕКТОР УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ СУСПІЛЬСТВОМ

Мета. Статтю присвячено удосконаленню управління суспільством та активізації профспілкової компоненти у захисті соціально-економічних прав і свобод працюючих людей, організації співпраці профспілок з політиками. **Результати.** На основі аналізу літературних джерел та існуючого політичного досвіду зарубіжних профспілок виявлено проблеми розвитку профспілок України. Встановлено, що одним з найбільш прийнятних методів оцінки стабільності функціонування суспільства є ефективність використання соціальних - економічних, правових, трудових та інших ресурсів в контексті Європейських вимог. **Наукова новизна.** Визначено напрям діяльності профспілок, як один з найактуальніших у розвитку державотворчих процесів. Розглянуто шляхи підвищення ефективності використання профспілок та громадської компоненти, інших управлінських чинників, застосування засобів інформатизації для модернізації організаційних процесів у цій сфері суспільної діяльності. Обґрунтовано тезу, що за рахунок згаданих чинників можна забезпечити стабільність у суспільстві що власне і може зробити його конкурентоздатним в умовах ЄС. **Практична значимість.** Дано конкретні пропозиції з організації управління суспільством в царині співпраці профспілок з політиками. Дослідження здійснено в умовах трансформаційного, посттоталітарного суспільства.

Ключові слова: профспілки, партії, управління, співпраця, політичний та соціально-економічний розвиток, галузі, регіони, інновації, промислові підприємства, стабільність, стратегія, ефективність, фінанси, господарська діяльність, трансформаційне суспільство, Європейський Союз.

Постановка проблеми

Наукові спостереження констатують - у нашій державі, з часу її відродження, для демократичного розвитку неефективно використовується громадська компонента. Власне зневага Державних органів влади до неї сприяла розвитку масових акцій протесту, Помаранчевих революційних процесів і останньої революції Гідності. Їх активна позиція могла б попередити багато політичних та соціально-економічних колізій і неприємностей. Між тим, громадських організації є багато і вони, до речі, хочуть бути при державному управлінні. Тим часом, протягом усіх етапів посттоталітарного

розвитку держави ці процеси спеціально пригнічувалися, щоб ніби то представити дорогу і можливості вирішення проблем державотворення політикам. Цей процес і ці тенденції, здається, тривають до сьогодні, хоч ніхто про це не говорить. Широка громадськість, у найзагальнішому розумінні має можливість виявити свою позицію лише... на майдані знову ж таки устами всюди сущих політиків. Чому ж мовчать численні громадські галузеві та регіональні трибуни?

На справді наш люд, у даний час, переживає надзвичайно складний період. Тривають процеси політичного бродіння у суспільстві, в зв'язку з перманентними виборами, воєнними діями на Сході та анексією Криму ін. Не

всцухають інші акції протесту. Національна валюта знецінюється, економіка не працює, а якщо «щось» і функціонує то лише на... себе. Народ в боротьбі за виживання нервово виснажується, розчаровується, стає в одному випадку злоблливим: скільки можна! а в іншому аморфним:...а хай ся діє Воля Божа. У зневірі та розхитуванню ситуації зацікавлені численні внутрішні та численні зовнішні вороги. Одне слово, народ бідніє, олігархат продовжує збагачуватися. Корупція переживши легкий переляк після чергових Президентських виборів, безпечно продовжує розвиватися, а політична проституція стає звичайним явищем. Її живлять гроші, а там де гроші, там підкуп, неправда, насилля. Про права народу та працюючих людей можновладцям чи властолюбцям немає кому нагадати. Брехливі політики і їх партії, у нашій державі використовуються як інструментарій забезпечення кланових інтересів.

Згідно законодавства, збалансування інтересів виробників та роботодавців, щоб стати на противазі можновладцям дозволено і це повинні були б зробити громадські організації серед яких провідна роль мала б належати профспілкам.

Власне ці та інші обставини обумовлюють актуальність та своєчасність розглядуваної проблематики.

Аналіз соціально-економічної ситуації у державі та наукових поглядів з цих питань.

Як відомо, Федерація незалежних профспілок України, була створена 6 жовтня 1990 року і є правонаступницею Української республіканської ради профспілок. Декларацію про заснування Федерації підписали 25 республіканських галузевих профспілок і 24 регіональних міжсоюзних профоб'єднання. У листопаді 1992 року на II (позачерговому) з'їзді Федерація незалежних профспілок України була перейменована у Федерацію профспілок України (ФПУ).

Основними завданнями ФПУ визначено захист трудових, соціально-економічних прав та інтересів членів профспілок; соціальний захист членів профспілок та їхніх сімей; відстоювання духовних, соціально-культурних прав та інтересів членів профспілок; правовий захист членів профспілок; посилення впливу на політичне життя і формування громадянського суспільства; вдосконалення системи соціального партнерства: профспілки, роботодавці, держава ін. [10].

Покликання більш чим благородне. Тим часом як їх тепер називають, каста профспілкових старців, спостерігає за тим, що відбувається і ... мудро мовчить. Така мовчазна поведінка могла б бути зрозумілою якщо б витримка мовчання була пов'язана з вирішенням певних соціальних, політичних чи громадських проблем, або ж з необхідністю прояснення певної ситуації і т.п. Та мовчання затягнулося і викликає підозри, що вони (профспілки) не дивлячись на покликання захищати трудовий люд, не дуже хочуть цього робити, тим більше, брати участь у дискусіях, що стосуються соціального захисту як працюючих, так і населення загалом, а обрали тактику вичікування. Стоїть запитання, чому? Мабуть комусь вигідно утримувати цю структуру у стані очікування.

Необхідно зауважити що держава повинна бути хоч для форми зацікавленою в розвитку такої структури, що має стояти на сторожі прав і свобод трудового народу та відповідним інструментарієм координувати і підтримувати їх розвиток і діяльність. Тільки байдужий вітчим зацікавлений, щоб нелюбі діти чи пасинки пересварилися і розбіглися у світ за очі з рідного дому, а він потім буде знати як розпорядитись тим, що після них залишилося...

Таким чином аналіз соціально-економічної ситуації у державі та наукових поглядів з проблем удосконалення управління суспільством виправдовує визначену мету та завдання цієї статті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Вивчення літератури та досвіду функціонування вітчизняних та зарубіжних профспілок, аналіз публікацій з цієї проблематики показує що питання розвитку профспілок не залишилися поза увагою науковців, які пропонують його використання у вітчизняних умовах. У своїй статті «Участь профспілок у функціонуванні громадянського суспільства» [10], К. Ю. Тучина відмічає: На сьогодні можна виділити окремі напрями участі профспілок у функціонуванні громадянського суспільства.

По-перше, це наділення і розширення прав і свобод людини та громадянина, які є фундаментальною основою становлення і розвитку громадянського суспільства ін.

В.В. Песчанський, [12], зазначав: що найзагальнішому вигляді, і дещо спрощуючи, роль профспілок у громадянському суспільстві,

можна визначити як наділення найманого працівника правами, створення з нього активного громадянина зодного нового суспільства. Оскільки більшість населення є саме найманими працівниками, це дає можливість великій частині населення мати можливість отримувати ці права. Разом з цим, у громадському суспільстві відбуваються і морально-психологічні зрушення. Профспілки мають повсякчас виявляти та вносити до громадянського суспільства принципи солідарності та взаємодопомоги, протиставляючи їх принципам індивідуалізму та егоїзму. Крім того, діяльність профспілок має сприяти утвердженню гідності людини, яка працює за наймом, самоцінності особистості найманого працівника.

В свою чергу Л. Brentano говорив, що «...завдяки профспілкам праця стає товаром нарівні з іншими товарами, а робітник справжньою людиною. Таким чином, гаслом громадянського суспільства стане свобода разом зі справедливістю та солідарністю» [10]. Все зрозуміло без нюансів таємничості і закритості.

В цьому зв'язку пригадався давній радянський анекдот про Добровільне товариство сприяння армії, авіації та флоту (ДТСААФ), як найбільш утаємничену громадську організацію радянського союзу, якою керували тоді військові, бо про неї нібито ніхто і ніколи не знав чим вона займається. Чи є сьогодні аналог цієї організації в Україні. Мабуть важко буде знайти, але давайте спробуємо разом.

На справді, профспілки та громадські організації це велика сила, якщо їх коректно активізувати то можна вирішувати багато питань, попереджувати акти непокорі і т.д. На даний час, до складу ФПУ входить 44 галузеві членські організації та 27 територіальних об'єднань. Численність первинних профспілкових організацій, що входять до ФПУ, станом на 1 січня 2019 року становила 52 975 організацій, загальна кількість членів — 4 828 тисяч осіб [12].

Формулювання цілей статті

Статтю присвячено удосконаленню управління суспільством та активізації профспілкової компоненти у захисті соціально-економічних прав і свобод працюючих людей, організації співпраці профспілок з політиками.

Виклад основного матеріалу

Виклад основних положень статті. В умовах відсутності державної ідеології, низької свідомості і рівня духовності населення, незрілої демократії дуже активно розвиваються не лише численні політичні партії, а і розмаїті громадські організації різновекторного спрямування. Серед них майже 30-ть наукових академічних формувань. Багато освітніх, наукових, творчих спілок: письменників, художників, кінематографістів, благодійних і волонтерських фондів та ін.

Знову ж таки, найпотужнішою, найчисельнішою серед них є, як ми звернули увагу, - профспілки. За кордоном ці організації здатні попереджувати та вирішувати практично всі соціальні конфлікти, розв'язувати всі задачі. Ефективно захищати інтереси працюючого люду. Наприклад, якщо адміністрація не виконує взятих зобов'язань, профспілки здатні навіть паралізувати виробництво і т.д. Профспілки можуть підтримувати протестуючих у досягненні мети фінансово.

На що ж здатні наші нинішні профспілки, колишня школа комунізму у сучасному Гімні яких співається:

Коли неправди біль стискає горло,
Порушений закон, до розпачу лиш крок –
Людина йде з надією у серці,
Шукати захисту у профспілок...

Чи багато людей знайшли захист у цій таємничій організації? Чим і якими тривогами вони живуть сьогодні?

Верхній та регіональні ешелони профспілкових структур, тихцем відчувивши окремі спортивні бази та бази відпочинку, санаторії та оздоровчі заклади, паразитують на мізерних внесках та залишках ще радянського, профспілкового майна, яке експлуатують та передають в оренду споживачам? (Чим не нагадує ДТСААФ?) Нижні ешелони знаходиться у повній залежності від керівництва підприємств, установ та організацій. На місцях адміністрації ігнорують не сміливі вимоги профспілчан.

На даний час вся їхня увага звернута на... збереження бездіяльної таємничості та... виживання. Використовуються для цього всі засоби і можливості. Революція гідності показала, що вогонь народної ненависті може спалити все, в т.ч. і цей орган, який мав би стояти на чолі всіх позитивних народних здвигів, яких використовували всі тоталітарні і демократичні режими у досягненні своїх

меркантильних цілей.

Революція Гідності на Майдані Незалежності прикро натякнула на байдужість профспілок до того, що відбувається. Якщо б вони зайняли активну державницьку позицію, мабуть ніхто б не посмів здійснювати її випробовування вогнем. Міжнародна профспілкова спільнота з співчуттям уважно спостерігає, і може трохи допомогти їм, із - за солідарності. Коли горить у вогні споруда, гасять всі. Коли ж потрібно відбудувати споруду, кожен думає..., чи варто допомагати, а може вони навчені бідною, потім будуть ... організовувати акції проти мене?

Європейський профспілковий рух тривалий час характеризувався розмаїттям структур, ідеологій та організаційних форм, що обумовлювалося особливостями їх історичного розвитку. Як відомо, там профспілки можуть створювати власні політичні партії, бути їхніми колективними членами та фінансувати їх із власних політичних фондів, як це робиться, наприклад, у Великій Британії. Л. Brentano підкреслює, це не потребує від них цілковитої схожості у програмах і політичній залежності від партій. Вони мають свою програму, а партії під час виборів лише вносять до своєї передвиборної платформи окремі вимоги профспілкового руху. Профспілки підтримують депутатів, обраних за списками цих партій, проводять брифінги для всіх бажаючих членів парламенту, де висловлюють свою позицію щодо соціально-економічних питань, організують публікації, виступи тощо. Після приходу до влади власних партій профспілки можуть висунути в уряд своїх представників. Разом із політичними партіями, вони можуть утворювати спільні органи місцевої влади (профспілково-лейбористські ради на рівні штатів у Австралії).

Співвідношення самостійності політичної суб'єктності профспілок та політичних сил є важливим питанням розвитку сучасних партійних систем [10].

В наших умовах, ця залежність може детермінуватися і рівнем розвитку партій та профспілок окремо, і особливостями національних політичних систем. Партії переважно шукають найефективніший спосіб впливу на свідомість виборців та громадян як соціальної бази. Ініціатива тут може належати і профспілкам, і політичним силам. Чим розвиненіші та впливовіші об'єднання працівників, тим самостійніші вони під час

вибору політичного партнера. Зменшення самостійності у виборі профспілок пов'язане насамперед із зовнішніми щодо партійних систем політичними чинниками: нормативним регулюванням державою політичної діяльності громадських організацій, режимними характеристиками політичної системи, а також специфікою політичної активності мас.

Як у свій час, у виступах та публікаціях депутата Верховної Ради України, Голови Федерації профспілок, професора О.М.Стояна, відмічалось що ситуація, за якої профспілки цілковито втрачають можливість діяти як політичні суб'єкти й змушені чітко виконувати накази партійного керівництва, є можливою в умовах тоталітаризму. Істотним аспектом, що розкриває сутнісні риси профспілок під час їхньої взаємодії з політичними партіями, слід вважати особливості політичного розвитку окремих країн. На основі їхнього досвіду є можливість побудувати окремі моделі партійно-профспілкової взаємодії. Політична активність профспілок у контексті взаємодії з партійною системою у країнах Заходу має усталені форми, ритміку та періодичність.

Основою обстоювання базових інтересів трудящих слід вважати діяльність галузевих та національних профспілкових організацій з укладення формальних та неформальних угод про співробітництво з політичними силами. Успішність досягнення політичних цілей профспілок зумовлена рівнем та традиціями партнерської взаємодії (проблема рівноправ'я сторін), рівнем організаційної взаємодії та консолідації профспілок (що виявляється у спроможності профцентрів відігравати самостійну роль, обстоювати власні інтереси), перебігом розвитку політичної ситуації у кожній окремій державі, логікою управлінського впливу держави на профспілковий рух. Співвідношення вказаних параметрів є варіативним, проте дає підстави для формування особливих моделей зв'язку профспілок та партійних систем, які можна ідентифікувати за національною ознакою [8]. Чи можуть у нашій державі взаємодіяти політики і профспілки?

Ми маємо два покоління лідерів у незалежному профспілковому русі які мають такий досвід співпраці. Життя триває і змінюється, як і реалії та пріоритети. Басть Бог доживемо на зло всім ворогам.

В свою чергу Гуга Зорина Іванівна у Збірнику матеріалів Всеукраїнської науково-

практичної конференції (26 квітня 2018 р.), «Історія, сучасний стан та перспективи профспілкового руху у світі» [10], «Профспілки та їх роль у соціально-трудовому розвитку», визначає що головною із сучасних проблем, які виникають у світі, так і в Україні, є масове безробіття. Насправді, воно вкрай негативно позначається на житті людей. По-перше, втрачається певна частина доходів. По-друге, ці обставини спричиняють виїзд кадрів на роботу за кордон. По – третє, на думку більшості населення із втратою роботи, втрачається певний статус у суспільстві. Важливим завданням будь-якої країни, яка турбується про добробут свого населення, є допомога безробітним, пошук роботи для них.

Запобігати безробіттю доволі важко, оскільки на цей момент в Україні не лише триває економічна криза, а і війна на Сході, яка доволі негативно позначилася на національній економіці, умовах проживання українського населення. Тому, в цих обставинах, визначальну роль у соціально-трудових відносинах повинен відігравати власне профспілковий рух. В зв'язку з цими обставинами, ринок праці зазнав істотних змін. Умови прийому почали включати в себе не тільки робочий час і заробітну плату, а й соціальні виплати, відпустку, соціальні гарантії і т. д. Серед передумов виникнення, виділяють політичні та економічні причини, адже серед різних організацій, створених працівниками, профспілки насправді мають свої особливості (найбільше об'єднання працівників; – доступне для всіх працюючих; – немає обмежень для попереднього вступу в громадське об'єднання (вік, стать, рівень доходу, національність, політичні погляди); – ця громадська організація перебуває найближче до економіки, виробництва та інших сфер життя суспільства, де поєднують інтереси всіх найманих працівників [13]. На даному етапі визрівання українського демократизму спостерігається ігнорування діяльності профспілок, Головною проблемою в регулюванні соціально-трудових відносин посідає питання оплати праці, усунення контрастності в оплаті праці різниця якої висвітлена в сотні і тисячі раз (пара тисяч гривень і десятки тисяч і навіть мільйони...).

Серед основних питань колективного договору виділяють форму оплати праці, систему та розмір заробітної плати, премії, надбавки і т.д. і т.п. Отже, профспілки хоч і є однією з найбільших громадських організацій,

кількість профспілок в Україні з кожним роком знижується. Головною причиною зменшення є скасування обов'язкового членства входу в профспілкову організацію, що було обов'язковим в соціалістичних країнах. Для України головними причинами скорочення чисельності профспілок є скорочення виробництва та ліквідація підприємств, що зумовлює безробіття, вплив працівників до тіншового сектора економіки, трудову міграцію за кордон; поширення найму на роботу за індивідуальними договорами; втрата мотивації профспілкового членства.

Значна кількість громадян вважають членство в профспілках формальним, У зв'язку з закриттям профспілкових газет (через відсутність фінансування) присутність в інформаційному просторі країни є обмеженою. Це призводить до того, що громадськість майже не інформована про процеси, що відбуваються в середовищі профспілок, про позиції окремих профоб'єднань з тих чи інших питань. Громадяни в своїй більшості у багатьох випадках не знають про існування цих об'єднань. Отже, через пасивну інформаційну політику профспілкових організацій профспілковий рух є значною мірою закритим для широкого загалу. Це накладається на зазначену вище байдужість до профспілок і призводить до відчуження профспілкового руху від громадськості, замикання його у власних межах.

Висновки

Таким чином перелік профспілкових проблем можна було б продовжувати і продовжувати. Мільйони рук не тільки хочуть праці, мільйони ротів хочуть їсти...а сотні профлідерів що при керівництві хоч і не розкошують, але не голодні... тому мабуть через те і мовчать. Щоб засвітити свою потрібність суспільству, профспілки на даний час повинні вимагати представництва в управлінні державою. Домагатися участі у виборах та політичних процесах Ці ініціативи підтверджуються не завжди зацікавленим та компетентним втручанням в їх діяльність.

Серед пріоритетних завдань розвитку профспілок залишаються: не лише боротьба за підвищення заробітної плати; – боротьба з затримками заробітної плати, та безробіттям, перекваліфікація працівників; захист прав людей, які підлягають звільненню внаслідок

скорочення штатів або банкрутства підприємства, а і захист прав найманих працівників у процесі приватизації колишнього загальнонародного майна і землі в Україні, яку нині хочуть викинути на ринок ін. Промислова приватизація і ваучеризація яка передбачала збереження робочих місць, спеціалізації і т.п. показала що всі домовленості витримуються тільки до здійснення акту.

Перспектива у розвитку профспілок буде лише у тому випадку, коли вони масштабю будуть боротися з соціально-економічними проблемами.

Головною проблемою, яка виникає на сьогоднішній день перед профспілками, є пошук нових форм роботи, які б відповідали політичним, економічним та соціальним вимогам сучасності.

Хто ж кине клич про оновлення того інструменту, який за кордоном збалансовує інтереси виробничників та роботодавців, і стоїть на противазі можновладцям? Дасть Бог дочекаємо, побачимо.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК

1. Андрушків Б.М. На варті Закону, Конституції прав. Тернопіль. «Посібники підручники». 2001. - 350 с.
2. Андрушків Б.М. На вістрі соціальної напруги. Збруч, 2001. – 75 с.
3. Андрушків Б.М. Регіональні профспілки України - рецидив тоталітарного минулого чи дієвий інструмент соціально-економічного захисту працюючих незалежної держави? – Тернопіль: Лібра-Тера, 2005. - 420с.
4. Андрушків Б.М. Заради кращої долі або Як обрати гідних представників до Верховної Ради України та місцевих рад. – Тернопіль, 2011.
5. Бурак В.Я. Роль профспілок в системі захисту трудових прав та законних інтересів працівників за проектом Трудового кодексу України / В.Я. Бурак // Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні : матер. XX звітної регіональної наук.-практ. конф. (6–7 лютого 2014 р.) / За ред. П.М. Рабіновича. – Львів : Юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка, 2014. – С. 243–246.
6. Головне в стратегії профспілки – рішучість, солідарність, цілеспрямованість // Освіта України. – 2013. – № 34. – С. 6–7.
7. Дороніна О.А. Проблеми та перспективи діяльності профспілок щодо забезпечення гідної праці в Україні / О.А. Дороніна // Бізнес Інформ. – 2013. – № 9. – С. 202–207. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2013_9_34
8. Запара С.І. Роль профспілкової організації в системі вирішення трудових спорів в Україні [Текст] / С.І. Запара // Науковий вісник Ужгородського національного університету : Серія: Право / гол. ред. Ю.М. Бисага. – Ужгород : Гельветика, 2013. – Вип. 22. Т.1 Ч.1. – С. 146–150.
9. Замазій С. Профспілка на підприємстві // Все про бухгалтерський облік. – 2014. – 22 березня. – С. 22–41.
10. Історія, сучасний стан та перспективи профспілкового руху у світі: Зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. (26 квітня 2018 року) [упор. Вовілов О. М., Жураківська Т. О., Ївженко Ю. В. ; заг. ред. Буященко В. В.]. – Київ : Четверта хвиля, 2018. – 96 с.
11. Мельник А. Роль профспілкового контролю в здійсненні нагляду й контролю за дотриманням трудового законодавства / А. Мельник // Юридичний вісник. – 2014. – № 5. – С. 233–238.
12. Офіційний сайт центр Разумкова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.gazumkov.org.ua/ukr/index.php>
13. Офіційний сайт Європейської спілки студентів – ESU, <http://www.esu-online.org/> 12 Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (26 квітня 2018 р.) Історія, сучасний стан та перспективи профспілкового руху у світі.
14. Сачков Л. Мотивація перебування в членах профспілки // Освіта. – 2012. – № 3–4. – С. 2.
15. Сільченко С. Актуальні проблеми створення професійних спілок і первинних профспілкових організацій // Підприємництво, господарство і право. – 2013. – № 10. – С. 111–113.
16. Стоян О. Профспілковий рух в умовах утвердження незалежності України // Профспілки України. – 2002. – № 5. – С. 10–17.
17. Токарева М.В. Роль професійних спілок у прийнятті правил внутрішнього трудового розпорядку / М.В. Токарева // Зб. наук. праць Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди. Серія «Право». – 2012. – № 18. – С. 57–60.
18. Цвих В. Профспілки у громадянському суспільстві: теорія, методологія, практика. – Київ, 2002. – С. 146.

АНДРУШКІВ Б.,^{1*} КИРИЧ Н.,² ПОГАЙДАК О.³

^{1*} д.э.н., профессор, Президент Академии социального управления, Каф. управления инновационной деятельностью и сферой услуг Тернопольского национального технического университета имени Ивана Пулюя; ул. Русская, 56, Тернополь, Украина, 46000, e-mail: andrushkiv.bohdan@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-4897-5539

² д.э.н., профессор, каф. менеджмента и администрирования Тернопольского национального технического университета имени Ивана Пулюя; ул. Русская, 56, Тернополь, Украина, 46000, e-mail: nkuruch@gmail.com, ORCID ID: 0000-0001-7728-9787

³ д.э.н., с.н.с., научно-исследовательская часть Тернопольского национального технического университета имени Ивана Пулюя; ул. Русская, 56, Тернополь, Украина, 46000, e-mail: anastasia.pogaydak@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-4070-6863

ОРГАНІЗАЦІЯ СОТРУДНИЧЕСТВА ПРОФСОЮЗОВ С ПОЛІТИКАМИ, КАК ВЕКТОР СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ УПРАВЛЕНИЯ ОБЩЕСТВОМ

Цель. Статья посвящена совершенствованию управления обществом и активизации профсоюзной компоненты в защите социально-экономических прав и свобод работающих людей, организации сотрудничества профсоюзов с политиками. **Результаты.** На основе анализа литературных источников и существующего политического опыта зарубежных профсоюзов выявлены проблемы развития профсоюзов Украины. Установлено, что одним из наиболее приемлемых методов оценки стабильности функционирования общества является эффективность использования социальных - экономических, правовых, трудовых и других ресурсов в контексте европейских требований. **Научная новизна.** Определено направление деятельности профсоюзов, как один из самых актуальных в развитии государственных процессов. Рассмотрены пути повышения эффективности использования профсоюзов и общественной компоненты, других управленческих факторов, применение средств информатизации для модернизации организационных процессов в этой сфере общественной деятельности. Обоснован тезис, что за счет факторов можно обеспечить стабильность в обществе что собственно и может сделать его конкурентоспособным в условиях ЕС. **Практическая значимость.** Даны конкретные предложения по организации управления обществом в области сотрудничества профсоюзов с политиками. Исследование осуществлено в условиях трансформационного, посттоталитарного общества.

Ключевые слова: профсоюзы, партии, управления, сотрудничество, политический и социально-экономическое развитие, отрасли, регионы, инновации, промышленные предприятия, стабильность, стратегия, эффективность, финансы, хозяйственная деятельность, трансформационное общество, Европейский Союз.

V. ANDRUSHKIV^{1*}, N. KYRYCH^{2*}, O. POGAYDAK^{3*},

^{1*} President of the Academy of Social Management, Doctor of Sciences (Economics), Full Professor Ternopil Ivan Pulu National Technical University, e-mail: andrushkiv.bohdan@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-4897-5539

^{2*} Doctor of Sciences (Economics), Full Professor Ternopil Ivan Pulu National Technical University, e-mail: nkuruch@gmail.com, ORCID ID: 0000-0001-7728-9787

^{3*} Doctor of Sciences (Economics), Senior Research Fellow Ternopil Ivan Pulu National Technical University, e-mail: anastasia.pogaydak@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-4070-6863

ORGANIZING THE TRADE UNION COOPERATION WITH POLITICIANS AS A VECTOR FOR IMPROVING PUBLIC ADMINISTRATION

The purpose. The article is devoted to improvement of social management and activation of the trade union component in the protection of socio-economic rights and freedoms of employees, organizing of cooperation of trade unions with politicians. **The methodology.** On the basis of the analysis of references and the existing political experience of foreign trade unions the problems of the development of trade unions of Ukraine have been identified.

It is established that one of the most acceptable methods of assessing the stability of the functioning of society is the effective use of social-economic, legal, labor and other resources in the context of European requirements. **Scientific novelty.** The direction of trade unions' activity is defined as one of the most relevant in the development of state-forming processes. Concrete suggestions are given for organizing of public administration in the sphere of cooperation of trade unions with politicians. **Practical significance.** The ways of increasing the efficiency of the use of trade unions and the public component, other administrative factors, the use of informatization tools for modernization of organizational processes in the sphere of public activity are considered. It is substantiated that due to the mentioned factors it is possible to ensure stability in a society that is proper and can make it competitive in the EU. The research was carried out in a transformational, post-totalitarian society.

Keywords: trade unions, parties, governance, cooperation, political and socio-economic development, industries, regions, innovations, industrial enterprises, stability, strategy, efficiency, finance, economic activity, transformational society, the European Union.

REFERENCES

1. Andrushkiv B.M. (2001) Na varti Zakonu, Konstituciyi prav. [*Safeguarding the Law, the Constitution of Rights*]. Ternopil. «Posibniki pidruchniki». (in Ukrainian).
2. Andrushkiv B.M. (2001) Na vistri socialnoyi naprugi. [*At the height of social tension*]. Zbruch. (in Ukrainian).
3. Andrushkiv B.M. (2005) Regionalni profspilki Ukrayini - recidiv totalitarnogo minulogo chi diyevij instrument socialno-ekonomichnogo zahistu pracyuyuchih nezalezhnoyi derzhavi? [*Regional Unions of Ukraine - a recurrence of the totalitarian past or an effective tool for socio-economic protection of the workers of an independent state?*]. Ternopil: Libra-Tera. (in Ukrainian).
4. Andrushkiv B.M. (2011) Zaradi krashoyi doli abo Yak obrati gidnih predstavnikov do Verhovnoyi Radi Ukrayini ta miscevih rad. [*For the Better Fortune or How to Elect Worthy Representatives to the Verkhovna Rada of Ukraine and Local Councils*]. Ternopil. (in Ukrainian).
5. Burak V.Ya. (2014) Rol profspilok v sistemi zahistu trudovih prav ta zakonnih interesiv pracivnikov za proektom Trudovogo kodeksu Ukrayini. [The role of trade unions in the system of protection of labor rights and legitimate interests of employees under the draft Labor Code of Ukraine]. *Problemi derzhavotvorennya i zahistu prav lyudini v Ukrayini : mater. HH zvitnoyi regionalnoyi nauk.-prakt. konf.* (6–7 lyutogo 2014 r.). Lviv : Yuridichnij fakultet Lvivskogo nacionalnogo universitetu imeni Ivana Franka, pp. 243–246. (in Ukrainian).
6. Andrushkiv B.M. (2013) Golovne v strategiyi profspilki – rishuchist, solidarist, cilespryamovanist [The key to the union strategy is determination, solidarity, commitment]. *Osvita Ukrayini*. vol.34. – pp. 6–7. (in Ukrainian).
7. Doronina O.A. (2013) Problemi ta perspektivi diyalnosti profspilok shodo zabezpechennya gidnoyi praci v Ukrayini [Problems and prospects of trade unions activity in ensuring decent work in Ukraine]. *Biznes Inform.* [Business Inform] (electronic journal), Available at: (http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2013_9_34) (accessed 26/09/2019). (in Ukrainian).
8. Zapara S.I. Rol profspilkovoyi organizaciyi v sistemi virishennya trudovih sporiv v Ukrayini. *Naukovij visnik Uzhgorodskogo nacionalnogo universitetu : Seriya: Pravo / gol. red. Yu.M. Bisaga. – Uzhgorod : Gelvetika*. Vol. 22. T.1 Ch.1. pp. 146–150. (in Ukrainian).
9. Zamazij S. (2018) Profspilka na pidpriemstvi. *Vse pro buhgalterskij oblik*. (in Ukrainian).
10. Istorija, suchasnij stan ta perspektivi profspilkovogo ruhu u sviti: Zb. materialiv Vseukr. nauk.-prakt. konf. (26 kvitnya 2018 roku) Kiyiv : Chetverta hvilya. (in Ukrainian).
11. Melnik A. (2014) Rol profspilkovogo kontrolyu v zdijsnenni naglyadu j kontrolyu za dotrimannyam trudovogo zakonodavstva [The role of trade union control in supervising and controlling labor law compliance]. *Yuridichnij visnik*. Legal Bulletin. Vol. 5. pp. 233–238. (in Ukrainian).
12. Oficijnij sajt centr Razumkova. (electronic journal), Available at: <http://www.razumkov.org.ua/ukr/index.php> (accessed 26/09/2019). (in Ukrainian).
13. Oficijnij sajt Yevropejskoyi spilki studentiv – ESU, <http://www.esu-online.org/> 12 Zbirnik materialiv Vseukrayinskoyi nauko-vo-praktichnoyi konferenciyi (26 kvitnya 2018 r.) Istorija, suchasnij stan ta perspektivi profspilkovogo ruhu u sviti. (in Ukrainian).
14. Sachkov L. (2012) Motivaciya perebuvannya v chlenah profspilki [Motivation of being a member of a trade union]. *Osvita*. Vol. 3–4. pp. 2. (in Ukrainian).
15. Silchenko S. (2013) Aktualni problemi stvorennya profesijnih spilok i pervinnih profspilkovih organizacij [Topical problems of creating trade unions and primary trade union organizations]. *Pidpriyemnictvo, gospodarstvo i pravo*. Vol. 10. pp. 111–113. (in Ukrainian).
16. Stoyan O. (2002) Profspilkovij ruh v umovah utverdzhennya nezalezhnosti Ukrayini [Trade union movement in the conditions of Ukraine's independence]. *Profspilki Ukrayini*. Vol. 5. pp. 10–17. (in Ukrainian).

17. Tokaryeva M.V. (2012) Rol profesijnih spilok u prijnyatti pravil vnutrishnogo trudovogo rozporyadku [The role of trade unions in adopting internal labor rules]. *Zb. nauk. prac Harkivskogo nacionalnogo pedagogichnogo universitetu imeni G.S. Skovorodi. Seriya «Pravo»*. Vol. 18. pp . 57-60. (in Ukrainian).
18. Cvih V. (2002) *Profspilki u gromadyanskomu suspilstvi: teoriya, metodologiya, praktika*. [Trade unions in civil society: theory, methodology, practice]. Kiyiv. (in Ukrainian).

Надійшла 26.09.2019 р.

Стаття рекомендована до друку: Дніпровський національний університет залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна д.е.н., професор Пивоваров М.Г., Дніпровський національний університет залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна д.е.н., доцент Рекун І.І.